

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto na Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919. AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloja tlači

ŠTEV. (No.) 133.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 11. NOVEMBRA—SATURDAY, NOVEMBER, 11, 1922.

LETO (Vol.) VII.

KRIZA NA BLIŽ-

NJEM VSHODU.

V CARIGRADU IZBRUHNILI NEMIRI.

London, 10. nov. — Glasom poročil iz Carigrada so zavezniški poveljniki proglasili vojno stanje v mestu. Uporni duh proti zavezništvu in turški carigradski vladi narašča z vso silo in nemiri se že pojavljajo med starinarji in nacionalisti. Vsled preteče nesreče se je zdelo zavezniški komisiji in poveljnikom potrebno proglasiti vojno stanje. V Carigradu je nekako 8-tisoč zavez. vojakov, ki so dobili povelje zastražiti vse glane dohode in izhode iz Carigrada. Po morju okoli Carigrada in po dardanelski ožini, pa križari zavezniško bojno brodovje z nabiti topovi, pripravljeno za vsako akcijo. Zavezniški poveljniki so tudi uvedli strogo cenzuro, nad vsemi poročili iz Carigrada. Radi cenzure v Carigradu je nastala začasno velika senzacija v vseh političnih krogih Evrope. Iz Berolina so švigala poročila, da je nastala vojska. Iz Dunaja, da je revolucija itd. Vse vesti pa so bile neuradne in javnost se ni mogla zanesti kot na resnične. Slednjič so prišle na dan resnične vesti, ki poročajo o malih nemirih in da v Carigradu je proglašeno vojno stanje.

Kot pa vse izgleda ni položaj tako oster, kakor ga slikajo razna poročila. Ako vzamemo samo zavezniško brodovje je močno dovolj, da zabrani vsak prehod Turkov čez ožino in pod kontrolo prav lahko obdrže tudi Carigrad. Je pa resnica, da so Turki nacionalisti postali v gotovih zahtevah skrajni ekstremisti. Ker so zavezniški ugodili par njihovim zahtevam, sedaj prihajajo pred zavezniške vsak dan z novimi zahtevami.

Zahteve, ki jih bodo stavili Kemalisti na konferenci v Lausanne bodo baje take, da jih Grčija nikakor ne bo v stanu sprejeti, ako ima le še količjak narodnega ponosa. Zahtevali bodo baje ogromno svoto za vojno odškodnino. Od grške vlade bodo zahtevali, da da autonomijo vsem manjšinam mahomedanskega pokoljenja po grškem otočju in po pravem vseh turških mej. Nadalje bodo zahtevali plebiscit v zapadni Traciji.

IRSKA ŠE VEDNO V BOJU.

Dublin, 10. nov. — Irski revolucionarni cirkus še vedno funkcijonira. Ko javnost že najbolj misli, da je konec domačih prask, pa spet nastopijo "sniperji" t. j. streljaji iz zasede in napadejo vojaštvo in oblasti takozvane proste države. Predsinočnem so se sniperji pojavili v Dublinu. Po mestu so pokale puške celo noč med rednim vojaštvom in sniperjem. Poročilo pravi, da je 6 oseb ubitih in okoli 30 ranjenih.

Ali si že naročil Koledar "Ave Maria"? Ako ne stori to takoj!

VZROK SVETOVNE

NEZADOVOLJNOSTI JE POMANJKANJE VERE.

London, 10. nov. — Zadnjo sredo se je zbrala v Manchesteru, Anglija skupina članov, od "Catholic Truth Society," katero društvo je dobro razširjeno med katoličani na Angliškem. Na tem sestanku je bil navzoč en nadškof in šest škofov. Zborovanje je vodil mil. nadškof Birminghamski. Značilno je zlasti, da se je tega zborovanja udeležilo tudi veliko civilnih mož. Lajkov, ki štejejo v angleški javnosti za velike odličnjake. Eden izmed teh je bil Mr. Hillaire Beloc, ki je najzanimivejši govoril o današnjih slabih svetovnih razmerah. Mej drugim je tudi govoril:

"Današnji svet išče resnice prežet z nesrečno nezadovoljnostjo. Svet upira svoje oči vsepovsod, le tja jih ne upira, kjer tiči resnica in to je v Bogu. Civilizacija propada v Evropi na vseh koncih in krajih, in ta kuga se širi rapidno po celem svetu. Srce človeštva je zbegano in ne najde ne miru, ne pokoja. Išče ga dan in noč, toda ne tam, kjer bi ga lahko najdljo. Če človeštvo ne bo uprlo kaj kmalu svojih oči tja gori k svojemu gospodarju k Bogu, bati se je, da bo svet zabredel tako globoko v blato tega nesrečnega sveta, da iz njega ne bo našel izhoda."

"Mej narodi ljubezen gineva. Ljubezen gineva med sosedmi, gineva že celo v družinah, kratko, v družbo se zajedava sovraštvo s tako naglico, da ga ni sredstva razun enega, s katerim naj bi odpomogli temu zlu. To edino sredstvo pa nam lahko da nazaj živa vera v Boga. Pri Bogu bomo našli zdravilo proti nezadovoljnosti — drugje ne. Vera dviga človeka kviško, ga dela vstrajnega in mu tolaži srce, da nadloge potrpežljivo pretrpi. Človek, ki nima vere tudi nima nobene tolerance. V Kristusu samem, ki je pokazal s svojim vzgledom, kako se zamore skozi to trnjevo življenje pa vidimo neizmerno toleranco. Le drobci te neizmerne tolerance bi rešili družbo. Nobenega drugega sredstva ni za ta slučaj na katerem boleha človeška družba."

Tako vzvišeno pomenljivih besedi menda še ni izpregovoril kak katoliški lajik, kakor jih je te dni govoril Mr. Beloc v Manchesteru na katoliškem sestanku. Ima brezverska družba pokazati kako večjo tolerantnost, kakor jo je imel Kristus, ki je dal zgled človeštvu s svojim trpljenjem, kako je mogoče trpljenje premagati. Da, nekoliko tolerance je potreba družbi. Ne socializem, pa magari naj njegovi agitatorji še bolj široko odpirajo svoj lažnjiva zijala, ne komunizem, ne boljše življenje in ne framacozstvo ne bo rešilo človeštva iz sedanje bede, pač pa ga bo vedlo še v večje močvirje nravnega in moralnega propada. Vzrok svetovne nezadovoljnosti je toraj nered!

RAZNE NOVICE.

ZAVEZNIKI OJAČUJEJO BRODOVJE V CARIGRADU.

Pariz, 10. nov. — Glasom najnovejših vesti, so zavezniški poslali več oddelkov bojnega brodovja za ojačenje k sedanjemu brodovju v Carigradu. Turki baje odločno vztrajajo pri svojih zahtevah.

REPARACIJSKA KOMISIJA IZ BEROLINA.

Pariz, 10. nov. — Komisija, ki se je podala pred dobrim mesecem v Berolin, da preišče finančno možnost sedanje Nemčije je čeraj zapustila Berolin, brez vsakih uspehov. Kake reparacijske načrte bodo zavezniški napravili sedaj je neznano.

RUSIJA IN KITAJSKA V LASEH RADI VSHODNE ŽELEZNICE.

Harbin, 10. nov. — Ruski boljševiški komisarji zahtevajo od Kitajske, da obnovi za promet svojo vzhodno kitajsko železnico. Ako tega Kitajska ne stori grozijo boljševiki, da bodo šegli po železnici z oboroženo silo.

HARDING SKLICAL KONGRES.

Washington, D. C., 10. nov. — Danes je predsednik Harding izdal poziv na kongresnike, za posebno zasedanje, ki se bo pričelo dne 20. novembra. Predsednik želi spraviti skozi znano predlogo za državno podporo parobrodstvu.

RUŠILEC V OGNJU.

Annapolis, Md., 10. nov. — Na ameriškem rušilcu je izbruhnil požar kakor dve milje od obrežja. Moštvo se je rešilo po velikih naporih. Rušilec je bil ravno na vajah v zasledovanju podmornic.

SUHAČ VOLSTEAD PROPADEL.

Minneapolis, Minn. — Znani suhač in sestavitelj znane prohibicijske postave v Združenih Državah je propadel pri letošnjih volitvah. Na njegovo mesto je izvoljen drugi, toda tudi strogi suhač.

ŽAGANJE IZBORNO KURIVO.

Duluth, Minn., 10. nov. — Tukajšnji izvedenci so prišli pri poizkušnji žaganja za kurivo do izvrstnih rezultatov. Žaganje je treba pripraviti na neki poseben način, nakar služi za kurivno sredstvo, kot vsaka drva ali premog. V kratkem bo to izvrstno kurivo postavljeno na trg.

ZAHTEVA 20 TISOČ ZA ZOB.

Hammond, Ind., 10. nov. — Železničar Martin Lys, je vložil tožbo proti Tom Zamanu radi izgube njegovega zoba. Zaman je železničarski poslovodja in je baje Lys-u utrgal nekoliko plače. Na plačilih dan sta se stela in pri duoboju je Lys zgubil en zob. Sedaj zahteva za zob celih 20 tisoč dolarjev.

DETO-MORILKA OBSOJENA NA 15 LET JEČE.

Lindsay, Ont. — Prijeta deto-morilka Beatrice Nicholas je bila na tukajšnjem sodišu obsojena na 15 let teške ječe. Umorjenega otroka so našli blizu železniškega tira, ki ga je brezsrčna mati, morilka vrgla iz vlaka blizu Toronto.

KOLEDAR "AVE MARIA" ZA LETO 1923.

je krasna knjiga. Vsebuje 256 strani. Koledar dobite pri lokalnemu zastopniku, ali pa pišite na naše upravnishvo. Rokajki sežite po tej krasni knjigi, dokler ne poide!

Naročnino pošiljajte na:

"AVE MARIA"

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILLINOIS.

VOLILNE VESTI

ŠIROM ZDR. DRŽ.

Arizona. — Lokalne volitve so izpadle ugodno za demokrate. Le tu pa tam so republikanci prišli vmes. Za senatorja je izvoljen ponovno Henry C. Ashurst in za kongresnika Karl Hayden. Oba demokrata.

California. — Volitve so izpadle v prilog republikancem. Senator Johnson republikanec je bil izvoljen z veliko večino.

Connecticut. — Po večini so zmagali republikanci, dasi je vmes izvoljen tudi precej demokratov. Za senatorja je izvoljen Geo. McLean republikanec.

Delaware. — Zmago slavijo demokrate. Za senatorja je bil izvoljen T. F. Bayard, dem.

Florida. — Zmagali na celi črti demokrate. Izvoljeni senator P. Trammell, je pristal demokratov.

Georgia. — Zmaga demokratska, za senatorja je izvoljen W. F. George, demokrat.

Indiana. — Po lokalnih okrožjih so demokrate in republikanci enakomerno. Vendar za senatorja je zmagal demokratski kandidat Samuel M. Ralston.

Iowa. — Zmagali v večini republikanci. Senator je S. M. Brookhart republikanec.

Illinois. — V okraju Cook zmagali v veliki večini demokrate. Po ostalih okrajih so v enih krajih zmagali republikanci, zlasti po severnem delu države. V kongres je izvoljenih 6 republikancev in 4 demokrate.

Maryland. — Zmago slavijo demokrate. V senat je izvoljen W. C. Bruce, demokrat.

Massachusetts. — Demokrate in republikanci skoro enako močni, vendar v senat je prodrli demokrat W. A. Gaston.

Michigan. — Za senatorja zmagal demokrat W. W. Ferris. Drugače republikanci močni po celi državi.

Minnesota. — V senat prodrli kandidat kmetokolodelavske stranke H. Shipstead.

Mississippi. — Zmagali demokrate, za senatorja je izvoljen H. D. Stephens, demokrat.

Missouri. — Demokrate na površju. Za senatorja je bil ponovno izvoljen demokrat James A. Reed.

Montana. — Večina dobili demokrate za senatorja je izvoljen B. K. Wheeler, demokrat.

Nebraska. — Zmagali republikanci. V senat je prodrli Ralph B. Howell, rep.

Nevada. — Demokrate zmagali na jugu po severu republikanci. V senat je izvoljen demokrat Pittman.

New Jersey. — Zmaga demokratska. V senat je izvoljen Ed. I. Edwards, demokrat.

IZ JUGOSLAVIJE.

Bolnišnica za ženske bolezni se je ustanovila v Ljubljani in sicer v poslopju bivše "kranjske šparkase." Z njo bo združena šola za babice.

Prijet vlomilec. Ivan Kociper bi moral dve in pol leta presedeti v mariborski kaznilnici. Ker pa ni "lajkal" ričeta, jo je lepega dne srečno pobrisal v zlato prostost. V Zalogu je vlomil v železniški voz in ukradel za 20.000 perila, ki ga je dobro prodajal. Toda predno je vse stržil, ga je v Ljubljani že zopet prišla roka pravice. Zdej čaka koliko mu bodo k prejšnji kazni še navrgli.

Pijejo kakor za stavo. To se danes marsikje po Sloveniji sliši. Drugače letina ni bila dosti prida, pač pa je bilo ponekod toliko sadja, da bi ga ne mogli posušiti, ko bi ga hoteli. Veliko so ga poprešali, še več pa morebiti pokuhali, a ne v ta sladkega, ampak v ta grenkega. Zato je zdaj zopet pogostje videti tudi po deželi starokranjske prizore, živé "konfine" ob cestah. Samo v enem kraju se je dvema omračil um radi preobilo zavžitega alkohola. Kolikim se pa omračil pamet, a se pretepajo in koljejo, kakor v vojski.

Cigani strašijo okrog Kamnika in kradejo kot srake. V Stranjah so ukradli Francetu Zoržinu in njegovi ženi vso obleko in kar se je dalo odnesti. Škode imata 18.000 kron.

New York. — Na celi črti slavijo zmago demokrate. Za senatorja je izvoljen Royal S. Copeland, demokrat.

Pennsylvania. — Republikanci zmagali na celi črti.

Vermont. — Republikanci prodrli v večini vsepovsod.

Rhode Island. — Na celi črti zmaga demokratska.

Virginia. — V lokalne urade so prišli precej močno tudi republikanci. V senat in kongres pa večina demokratska.

Wisconsin. Republikanska zmaga. Za senatorja ponovno izvoljen republikanec R. M. LaFollette.

Wyoming. — Demokratje prodrli skoro na celi črti. V senat je izvoljen J. B. Kendrick, demokrat.

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:

500 — kron	\$ 2.45
1,000 — kron	\$ 4.70
5,000 — kron	\$22.50
10,000 — kron	\$45.00

Italijanskim liram:

50 lir	\$ 2.40
100 lir	5.30
500 lir	25.00
1000 lir	50.00

Za pošiljatve v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzojava.

Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST"

1849 West 22nd Street

Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

649 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by
EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill.
under the Act of March 3, 1879.

Pomankljivost publičnih šol.

Chicaški šolski svet je sklenil posebno resolucijo, po kateri bo uveljavljal v vse publične šole poseben predmet: moralo, to je poduk v čednosti in življenju. Ta resolucija se glasi:

"Ker vse kompetentne oblasti soglašajo v tem, da zločinstvo v raznih oblikah zelo narašča, posebno med mladino in da je zato potreba, da naše učiteljstvo bolj skrbi za moralno vzgojo naših otrok,"

"bodi sklenjeno, da šolski svet s tem naroča šolskim voditeljem, da naj skrbijo, da se bo v vseh naših publičnih šolah več časa posvetilo poduku v državljanstvu in v morali in kolikor le mogoče v bolj zgodnji mladosti, kakor do sedaj."

Z veliko resnostjo vsak razumen človek gotovo čita po dnevnih listih, kako strašno narašča zločinstvo po mestih, pa tudi po deželi. Države hite zidati vedno nove poboljševalnice, ječe so skoraj vsako leto premajhne in treba dozidavati, norišnice so vse prenapolnjene. Pri vsem tem, se pa množe tatvine, množe umori in zločini najstrašnejše vrste. Da, tako daleč smo že prišli, da si v poznih urah ponoči nihče sam ne upa več po mestnih ulicah, kajti toliko ropov in umorov se zgodi vsaki dan, da se nihče več ne čuti varnega.

Ali ni to strašno, da smo ljudje postali zver? — Toliko se sedanji svet baha s svojo prosveto in omiko in vendar, ali ni sramoten madež na človeštvu sedanje zločinstvo, sedanja nemoralnost mladine, sedanji družinski škandal?

Veliko krivdo in odgovornost na teh razmerah pa nosijo naše brezverske publične šole.

Mladina po teh šolah nikdar ne čuje ničesar, kar bi ji vzbujalo čustva odgovornosti za svoje čine, za svoje življenje pred svojim Bogom. Ali bo pa sama vzgoja v svetnih vedah naredila človeka moralnega, dobrega? Človek je lahko še bolj učen, pri tem pa skrajno nemoralen.

Zato je sklep chicaškega šolskega sveta samo dokaz, da sedanji vzgojevalni sistem naše države ni pravi, da publične šole daleč ne spodbujajo svoje dolžnosti, temveč polnijo ječe in poboljševalnice, množe zločinstvo, kar se je od katoliške strani že tolikokrat povdarjalo. Vzgoja brez vere ni vzgoja. Človek brez verske morale je zver. Ves svet in zmede na svetu, polne ječe in poboljševalnice jasno o tem pričajo, tako da se ne da utajiti in da vsakdo lahko vidi, kdor le hoče.

Iz tega pa sledi, kako so zaslepljeni oni slovenski katoliški stariši, ki imajo katoliške šole na razpolago, pa tiše svoje otroke v publične šole in pa, kako prav imajo katoliški stariši po celi Ameriki, ki se ne strahijo žrtve in truda, da si ustanovljajo in zidajo svoje lastne katoliške šole.

Katere slovenske župnije pa še nimajo svoje katoliške šole, pa tukaj lahko vidijo, kako se vesplošno priznava potreba katoliške šole, da taki farani pozabljajo poglavitno pri svoji župniji — skrb za svojo ljubo mladino, kar je pri vsaki župniji glavno.

Pri sedanjih razmerah," je rekel kardinal O'Connell, "je za katoliško župnijo, ki nima katoliške šole vseeno, če bi je ne bilo."

11ti november.

Danes slavimo štiri-letnico premirja, odkar je prenehala najstrašnejša zadnja svetovna vojska. Na dan sv. Martina je padel zastor na odru bojnega polja. Utihoile so strojne s svojimi smrtonosnim rezgetanjem in pojenjal je grom orjaških topov. Človeška družba je zatriumfirala prežeta veselja, saj muke in nadloge, ki jih je potiskala vojna na naše družbe so bile že neznosne in prehude.

Dne 11. novembra je padel sovražnik premagan na kolena in podpisal brezpogojno udajo, kakoršno so mu diktirali zmagojuči zavezniki. Prejel je zasluženo plačilo, katerega je zaslužil z vojno, katero je povzročil sam. Mogočen je mislil, da je Tevton, saj se je šopiril, kakor sraka s pavovim perjem, z mislijo, da bo cel svet ugnal v kozji rog in istemu potem samopoljubno vladal in diktiral. Toda, kakor mnogim, tako je tudi Tevtonom Bog odbil rog, ker Bog že ve, zakaj prevzetni kozi odbije rog.

Rogovili so Nemci s svojim orožjem brezobzirno. Povišavali so se v deveta nebesa, kot izvoljen narod. Začeli so imenitno — toda končali slabo. Če kje, pri nemcih se je temeljito uresničil svetopisemski izrek: "Kdor se povišuje, bo ponižan in kdor se ponižuje ta bo povišan." Viljem in Hindenburg sta računala — a Bog je obrnil in njima prekrizal račune. To se zgodi vsakemu, ki leti previsoko.

Slabejšim tekmečem so se rogali, dasi jih tudi niso mogli uničiti kar na mah, kakor bi sami radi. Toda dobil se je mogočen narod, ki je dvignil svoj mogočen glas v obrambo pravice in resnice, v obrambo slabejših in manjših. Ta narod je bil narod Uncle Sama, ki je v kratkem času postavil na evropsko bojišče v Franciji krepko armado in isto množil od dne do dne, dokler niso Nemci pričeli dobivati "kraftnih klofut," da jih je obletel strah in objela misel na predajo, katero so tudi izvršili dne 11. novembra 1918.

Resnica je, da je tudi Ameriko stala vojna ogromne žrtve. Na tisoče jih počiva na evropskih vojaških pokopališčih, vendar kljub temu je Amerikancem ostalo v srcih nekaj, in to je zavest, da so rešili humaniteto pred tirani Tevtoni. Te številne žrtve tvorijo v Evropi spominski kip naše dežele. Padli so junaki, toda ne zastoj — za zmago so padli! Bodi jim večni spomin in slava! Kdorkoli se bo spominjal na dan 11. novembra 1918, to se bo tudi s hvaležnostjo spominjal na nje, kot rešitelje človečanstva in branitelje pravice!

"EDINOST"

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN.

Cove, Ore. — Od nas se-le redkokdaj sliši. Sploh menda slovenska javnost še ne zna, da živimo Slovenci v teh krajih. Mnogo nas res ni in še tisti, kar nas je, smo raztreseni po farmah in tukajšnjih lokalih.

Letošnja letina je hvala Bogu še precej lepa, ko bi bile tudi cene poljskim pridelkom boljše, kakor so. Drugače se imamo po navadi.

Priloženo pošiljatev pa prosim pošljite na nemško, mojim znancom.

Vas prav lepo pozdravljam in ostajem Vaš zvesti naročnik

T. S.

Keewatin, Minn. — Prosim ponatisnite teh par vrstic v naš priljubljeni list Edinost. Iz naše naselbine vidim le malo popisov v javnosti. Vidi se mi, kakor da bi bili pozabljeni tu gori, da si je nas več Slovencev tukaj. Vendar vidi se, da smo za pisanje bolj zaspani. Zlasti za katoliške berilo so le bolj malomarni nekateri naši rojaki, kar bi pa ne smeli biti. Vzrok tako malemu zanimanju za katoliške liste je ta, ker v njih domovja zahajajo razne brezverske čunje, ki črnijo pred ljudstvom in sploh vse, kar je katoliškega.

Delavske razmere ravno niso pre-slabe. Delati silijo še preveč, a plačujejo pa le bolj kratko. Če se računa na vsakdanje potrebščine, ki jih zahteva od nas življenje, so delavci jako dobro plačani.

Kje je pa naš kerle "Pavle"? Je pričel nekako zanemarjati svoj pozis. Ali se pa ženi kod, ker se nič ne prikaže od nikoder. Hej, kje so pa tvoje obljube? Si pač tak, kakor vsak kandidat, ki dosti obljubi, ko je pa izvoljen pa zaspi. Rekel si, vsak teden se bom po enkrat oglasil, sedaj pa že skoraj cel mesec ni bilo nič na kornerju. Morda je pa Pavle avtomobil dobil, sedaj se pa vozi okrog. G. urednik, dajte ga no malo za uspeša pocukati na mojo akonto, ko ga dobite v roke. Recite mu, da naj pride brž, ko mogoče na svoj kornar in nam katero fletno pove.

Objednem tu prilagam tudi za eno leto naročnino za list Edinost in za en Koledar "Ave Maria."

H koncu mojega dopisa najlepše pozdravljam vse čitatelje in čitateljice naših lepih katoliških listov. Edinosti pa želim, da bi skoro začela prihajati vsak dan v naše domove.

Mary Kolar.

Iz pota. — Poslovil sem se od prijaznih frontenaških rojakov in se odpeljal dne 26. septembra jutraj v Pueblo, Colo, kamor sem dospel dne 28. oktobra. Ustavil sem se pri dobri družini Mr. Meglena, kjer so me prav z veseljem sprejeli. Takoj sem se zglasil v župnišču pri preč. g. Fathru Zupanu. Preč. g. so me prav toplo priporočili pri obeh sv. maših, kakor tudi vse tri naše liste in Koledar "Ave Maria." Povdarjali so, da naj ne bo katoliške hiše, kjer bi ne bilo katoliškega časopisa.

Po krasnem priporočilu mi je bilo prav lahko agitirati med zavednimi katoliškimi rojaki v Pueblo. Po vrhutega me je pa še spremljal okoli rojakov naš navdušeni zastopnik Mr. J. Meglen. Obiskala sva skoro vse pueblske rojake in pridobila našim listom lepo armado novih naročnikov. Za naš tisk so vsi navdušeni. Zahvaliti se imam pa tudi Mr. Petkovsku, ki je tudi hodil z menoj okoli rojakov in mi pomagal pridobivati nove naročnike na naše liste. Hvala tudi Mrs. Mary Božich, ker tudi ona se je deliko trudila med rojaki z menoj, da se je dosegel lep uspeh v slovenski metropoli na zapadu pod vnožjem krasnih coloradskih gor.

Povem vam dragi urednik, da ljudje želijo, da bi bila prej ko mogoče Edinost dnevnik. Dnevnik nam dajte, to je klic slovenskih rojakov po zapadu. Katoliški dnevnik hočejo, ker vidijo, kako hitijo protiverski dnevniki zastrupljati naš narod. Brez dnevnika nismo katoličanje nič. Zato upam v Božjo pomoč, da mi bo mogoče dobiti po zapadu samem toliko naročnikov, da bomo lahko pričeli izdajati dnevnik. Apelliram pa tudi na vse rojake po drugih naselbinah, agitirajte med seboj in skušajte dobiti Edinosti, kolikor mogoče novih naročnikov, da se naša ideja za katoliški dnevnik uresniči. Rojaki na delo!

V Pueblo so zelo dobri ljudje. Zlasti imajo urejene krasno verske zadeve. Preč. g. Father Zupan skrbijo tako marljivo za svoje farane in njih deca, da jih mora v tem oziru vsakdo pohvaliti. Kako lep red v cerkvi, v župniji, vse to kaže in glasno govori, da tu pastiruje do-bri dušni oče, ki se žrtvuje za svoj narod in njegovo mladino. Da, naselbina Pueblo je lahko ponosna, ki ima tako izvrstnega duhovnega očeta, kateri bi vse dal za napredek in boljšo bodočnost svojega naroda.

Delavske razmere so tukaj bolj slabe, ker železniški štrajh še ni končan na zapadu. Po delavnicah in kurilnicah še vedno opravlja grdo delo, nesramni skebi.

Družini Mr. Petkovšek je še dni umrl 7 let stari sinček. Bil je zelo dober in priden deček, zato tudi za njim žalujemo vsi, ki so ga poznali. Žalujući družini Petkovškovi izrekam globoko sožalje. Malemu pa želim obilnega veselja v

nebesih med angelji.

Vsem se še enkrat najlepše zahvaljujem za pomoč pri razširjanju katoliškega tiska. Zlasti hvala preč. g. Fathru Cirilu za krasno priporočilo v cerkvi njihovim faranom. Hvala našemu marljivemu zastopniku Mr. Meglenu, zatem Mr. Petkovsku, Mrs. Božich in družini Vovk, ker tudi ti so mi pomagali.

Vsem plačaj Bog! Pozdrav!

Leo Mladich, pot. zastopnik.

Chicago, Ill. — Zadnji ponedeljek je priredil Slovenski politično-demokratski klub javni shod. Shoda se je udeležilo lepo število naših rojakov iz Chicage, tako mož, kot žena. Udeležba kaže, da se je naše ljudstvo pričelo zanimati za politiko. Začetek obeta krasne sadove v tem oziru. Pri prihodnjih volitvah bo naš demokratski klub štel najmanj, kakih par sto članov in članic v naši naselbini.

Ker je bilo v našem okrožju oddanih velika večina glasov za demokratske kandidate, si prav lahko delamo sodbo, da je večina Slovencev volila za demokratski tiket, kar je edino pravilno. Uprava v City Hall ni bila nič preveč koristna, razni škandali, ki so se pojavljali na vrhu te uprave so prihajali na svetlo, kot gobe po jesenskem dežju. Zato ni več kot prav, da pride v City Hall par dobrih novih metel, ki bodo pometle napokocene, že zastarele smeti.

Mohorjeva Družba je imela svoje mesečno zborovanje minul nedeljo. Družba daši mlada, še ne eno leto stara, temelji na izborni finančni podlagi Komaj deset mesecev stara, a v njeni blagajni je že blizu 1300 dolarjev, imovine. Vse to kaže, da ta družba ima pred seboj še krasno bodočnost. Čast možem, ki so jo ustanovili, ker prepotrebna je bila naši naselbini.

Na zadnji seji so Mohorjani sklenili proslaviti svojo obletnico na Silvestrov večer, dne 31. decembra t. l. kar najslajnejše. Na tej prirredbi bodo baje stvari, ki jih chicaški Slovenci še niso imeli prilike videti.

Mr. Anton Stonich, ki je bil par tednov v bolnišnici radi svojega prsta, ki so mu ga odrezali radi zastrupljenja krvi se je te dni vrnil domov. Roka ga še vedno hudo boli. Želim mu skorajšnega ozdravljenja!

Od Miss Katie Triller smo prejeli vest iz Pariza, da je srečno dospela čez "lužo." Naši dobrotnici želimo vselega snidenja z domačimi v domovini in zatem srečen povrat nazaj!

Te dni se je vrnila iz New Yorka chicaški rojakom dobroznana Miss Ursula Zakrajšek, sestra našega g. župnika. Sprejela je mesto knjigovodkinje pri našem podjetju Edinost Publishing Co. Miss Zakrajškovi kličemo priscrno dobrodošla!

Preminul je zadnji ponedeljek rojak Mike Baškovec. Pogreb se je vršil v četrtek iz naše cerkve sv. Stefana na Resurrection pokopališče na Summitu, Ill. Rajnkemu ttr in pokoji! Njegovim sorodnikom pa izražamo naše sožalje!

Iz starega kraja je dospela te dni Mrs. Mary Tomic, soproga našega stavca. Mr. Josipa Tomic. Mrs. Tomic, nam je obljubila v našem uradu, da bo pri priložnosti opisala, kako težavno je sedaj potovanje iz starega kraja v Ameriko in kako se s človekom nesramno ravna v pristaniščih in po železnici. — Civilizacija gre pač rakovo pot!

Danes praznujemo sv. Martina. Jutri bo pa Martinova nedelja, ko bomo krstili naše dolenske "čevčke." Letos se bo ta slavnost gotovo obhajala v vsaki slovenski hiši. Saj grozdiče so letos skoro zastoj ponujali. Kako se vino krsti, to pa naši rojaki prav izvrstno razumejo. Nekoč mi je pravil neki rojak, da je povabil sosedo, Irca na to krstovanje. Ko je rojak pravil samo o krstu je mislil Irec, da se je pri njegovem sosedu mogla ustaviti "Štoklja" in mu pustila kak smonek, da ga bo na Martinovo nedeljo krstil. Toda, ko je prišel Irec k ro-jaku na gostovanje se je začudil, ko so prinesli na mizo mesto "baby-a" bokal pristnega čevčka. Pri tem krstovanju se je Irec nažehtal čevčka, da je baje na Martinovo nedeljo vozil medvedovo bar-

ko proti svojemu domu. Od tistega časa pravi rojak, da ga Irec vedno prosi, da naj pri takem krstu nikdar ne pozabi na njega.

Takega krstovanja našim rojakom, da bi po njegovih obredih vozili medvedovo barko proti svojim domovom ne priporočamo. Toda veselja na Martinovo nedeljo pa vsakemu prav iz srca privoščimo. Samo toliko naj gleda vsak, da ne bo naslednji dan preveč z mačkom v "zlaht!"

Pevsko in dramatično društvo "Adrija" vabi vse člane in članice na letno sejo, ki se vrši v ponedeljek 13. t. m. ob 8. uri zvečer v cerkveni dvorani.

Posebno podporni člani (ce) naj se v obilnem številu udeležijo te seje, ker je na dnevnem redu tudi volitev novega odbora.

Willard, Wis. — Cenjeno uredništvo "Edinosti": — Ker so dopisi iz naše slovenske, farmerske naselbine bolj redki, zato upam, da boste sprejeli par vrstic v predale lista "Edinosti."

Letina smo imeli letos jako dobro. Poljski pridelki že niso več let nazaj tako dobro obrodili, kakor letos. Toda vse to nam veliko ne pomaga, ker so cene pri nekaterih pridelkih tako nizke in še isto, kar ima farmar za dobiti, vzamejo polovica železniški magnatje, da postavijo na trg. Edina sreča je za nas, da so cene na mlečnih produktih precej napredovale in s tem se tukaj največ bavimo, ker se še najbolj obnese. Nekateri se tudi pečajo s stročjim fižolom, ki ga pošiljajo v Canning Factory, v 20 milj oddaljeno mesto Neilsville. Pri tem delu je treba pa precej urno sukati roke. Osem do deset glav v družini imajo dela dovolj za akter. S tem si prislužijo kak stotak v par tednih, ker več ne rodi.

V naši slovenski cerkvi sta bila poročena 4. nov. s sv. mašo Joe Jordan in Mary Banovec. Tovariš in tovarišica sta bila Rudolf in Kristina Jordan. Ženin je od tukajšnje ugledne družine Jordanove, ki se je pred 14. leti priselila semkaj iz La Salle, Ill. Nevesta je pa od družine Mr. in Mrs. Banovec, ki so se tukaj naselili pred par leti iz Chicage, Ill.

Po poroki sta se ženin in nevesta podala v Chicage, Ill., kjer imata tudi nekaj sorodnikov in tam bosta tudi napravila svoj dom.

Pozdrav vsem čitateljem "Edinosti." Fr. Perovšek.

UTRINKI.

Zapravljati denar se ne izplača na način, da se s tem pokaže, da ga ima.

Pravičnost pravijo, da je dobra stvar, to je res; le križ je, da jo veliko ljudi zametuje.

Ko se ženska poroči ti trdi v zakonskem stanu, o ljubi "ledik" stan. Ko je bila pa v "ledik" stanu, si pa nikdar ni mogla dovolj želeli zakonskega stanu.

Letošnji Koledar "Ave Maria" je strašno razburil Saksarjevega ata. — Tam so namreč po dolgih letih še le izvedeli, kdo je pred leti izpraševal njih kosmato vest. Sedaj jih pa tako jezi, da so še le sedaj to izvedeli, da so kar s palčko po tleh tolkli in kričali: "Zahrbtnez! Zahrbtnez! Škandal! Škandal! Zahrbtnez Father Šavs, da se ni takoj pokazal, kdo da je, da bi ga bil tožil hinavsko pri vseh mogočih in nemogočih oblasteh in mu zamašil usta. . . Ta impertinentnost, da si je upal povedati meni resnico, pa skrivaj. . . ! Strašna zahrbtnost katoliškega duhovnika. . . Ej, ata nič se preveč ne jezite, to bi Vam znalo škoditi? Bo Francka prehitro jerbala. Sedlak že tako težko čaka.

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE

je prav gotovo, da se boste spomnili na svoje domače v stari domovini. Slaba letina in slabe razmere doma potiska v stiske naše domače v domovini. Märsikatteri izmed čitateljev bo poslal svojim domačim domov, kak dar. Vse te opozarjam, da naj se pri pošiljanju denarja spomnijo na naše podjetje, na BANČNI ODDELEK "EDINOSTI", ki pošilja denar v staro domovino PO NAJNIZJIH DNEVNIH CENAH IN NUDI POŠILJATELJEM NAJTOČNEJŠO POSTREŽBO.

Pošiljateljem se najtopleje priporoča:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 W. 22nd Street

Chicago, Ill.

Na straži.

(Dalje.)

2. Tam v naši slovenski prestonici, Clevelandu, izhaja neka "revija," ki so jo krstili na ime "ČAS." Postavila si je za cilj širjenje izobrazbe in napredka med našim ljudstvom. Prejšnja leta je hotela biti zraven še leposlovna. Zadnje čase so pa njeni duševni očetje spoznali, da je njih opičja modrost, ki je je polna, z leposlovjem v daljšem sorodstvu, kakor sta voda in ogenj, ali socialist in vera, zato so to dopolnili naslova izpustili. Torej od zdaj naprej: "Revija za izobrazbo in napredek."

Pod pojmom revija vsaj danes razumemo znanstven časopis za to ali ono stroko. Vprašanje je, če clevelandski "Čas" zasluži to častno ime. Mi to kategorično zanikamo. V znanstveni reviji pričakujemo, če že ne resnice, ki bi ji morala služiti, vsaj znanstvene metode in znanstvena aparata. "Čas" je pa navadno sračje gnezdo, od vseh strani znešeno in od raznih negodnih mladitčev na znanstvenem polju, opróstiče — ponesnaženo.

Kaj takega človek bere na vlaku, ko od dolgega časa ne ve, kam bi se dal in kaj počel. A še takrat le, če zna samo slovensko. Drugače raje poseže po kakšnem originalnem "magacinu," ki jih kolodvorske kolportarže nudijo na izbiro. Saj je večina vsa "časova" znanost iz teh senzacijnih virov enodnevne, in še tiste dvomljive vrednosti, vzeta, pogreta in potvorjena, da človek od nje ne le nič ne dobi za glavo in srce, ampak ga še želodec boli. Pa ti "magacini," oz. njih pisatelji, vsaj ne reflektirajo na to, da bi si potom njih pridobili kako znanstveno priznanje. Kdor izmed njih tega išče, v magazine sploh pisal ne bo, da ne diskreditira svojega slovesa. Za naše clevelandске srake okrog, "Časa" je pa vsaka mrhovina dobra. Menda vedo, da ima "Kranjc" nojev želodec, ki mu niti rjasti želblji ne škodujejo, vsaj kakor misli. Blestečo marko "za izobrazbo in napredek" gori, pa bo šlo v denar, kakor pri naših bivših Indijancih barvane starokrajske črepinje za zlato. Razloček je le ta in ta je sramoten, da Indijanci niso več tako prismojeni. Kranjci pa še, ker imajo za tako judovsko robo še vedno denar. Človek ne ve nad kom bi se jezil, ali nad njihovo nezavednostjo, ali nad podlostjo takih judovskih kramarjev, ki izrabljajo njih nezavednost.

Vsekako potrebuje slovenska Amerika enega mogočnega "kladivarja" alla Mahnič, ki bi neizprosno udarjal po glavah teh zajedavcev na telesu našega tukajšnjega naroda, ki mu za drag denar prodajajo od vseh vetrov nagrebene odpadke in zraven tega kradejo še vero, ki edina ga v njegovem bednem položaju še pokonci drži. Ko bi naše ljudstvo čulo, kako votlo doni pod udarci tega kladivarja, ki ga naj nam dobri Bog kmalu pošlje, bi, upam, spregledalo in jim v brk povedalo: "Pojdí v tovarno ali rov, če hočeš kruha, mi ti ga ne bomo več rezali, da bi nam ti zanj vračal škorpiljona." Ne domišljam se, da je Bog meni dal v roke to kladivo. A nek drug poziv mi odmeva v srcu, poziv našega pesnika: "Kar more to mož je storiti dolžan."

Danes bi rad "Časovemu" religijskemu "filozofu" rad malo kosti prerahljal. Tistemu, ki v oktoberski številki pod zaglavjem: Prvotna človeška plemena, prodaja svojo "učenost."

Ne vem kdo je in kaj je. Se ni podpisal pod svojo brozgo, ker ve da je ukradena in potvorjena kakor mejvojni tobak. Ta je bil samo s "paco" prepojeno drevesno listje, njegova roba je pa v kaluži socialistinega materializma impregnirana petnajst centovska magacinska znanost, drugega nič.

Časov "filozof" se takoj v začetku "svoje" razprave postavi v pozo učenjaka, ki sv. pismo lahko gleda,

kakor kaka mestna koketka kmetško "punco". "Izvor človekov, tako govori," je še danes precej teman, za tiste namreč, ki zahtevajo za vsako stvar dokazov. Kdor se zadovolji z lepo biblijsko pripovedko, kako je bil človek kot krona vsega stvarjenja napravljen šesti dan iz gline in postavljen lepo v raj, kjer je imel vsega dovolj, temu ni treba dokazov. "V tem prešernem tonu gre naprej. Prav kakor bi človek gledal in poslušal farizeja v tempeljnu, kako prezirljivo in pomilovalno gleda ubogega cestnarja doli za vratmi. Pa kakor farizej ni bil vreden, da bi cestnarju opanke stražil pred tempeljskim vhodom, ko je on molil, tak Časov "filozof" ni vreden, da bi našemu kmetu sv. pismo držal, ko bere kako je Bog človeka ustvaril.

Nekje sem bral, da če kaka glava in kaka knjiga skupaj zadeneta in se pri tem sliši otel glas, se ne sme vedno vzroka iskati v knjigi, ampak večkrat tudi v glavi. Če kje, velja to v našem slučaju, ko sta Časov "filozof" in sv. pismo skupaj trčila. Vzroka otlega glasu ni iskati v sv. pismu, temveč v "filozofiji" glavi. Ko bi imel on svetopisemsko kozmogonijo (postanek sveta), z vsem tekst-in eksegetično-kritičnim aparatom v malem prstu, bi še ne rekel. Človek bi si lahko mislil: Mož je veliko študiral, dasi resnice ni našel. Tak resen znanstvenik tudi moško-resno zastopa pridobljene znanstvene rezultate. Njegova usta niso nič bolj široka, kakor dokazi dopuščajo. In to tudi pri zmotnih rezultatih imponira.

Časov "filozof" pa sv. pisma v originalu in bržkone tudi v latinski vulgati, niti brati ne zna. Še manj se mu seveda sanja, kaj je hotel Mojzes s svojo kozmogonijo, ali svoje ljudstvo učiti naravoslovja, ali verē. Ne ve ničesar, kaj vse lahko pomeni hebrejski "jom" (dan), "boker" (jutro), "ereb" (večer). Pomeni li to naš dan 24-tih ur, ali časovne periode. Jeli vse to vzeti dobesedno, ali je le neukemu ljudstvu akomodirana razlaga, ali je proza ali je pesem, z vsemi pesniškimi prostostmi. O vsem tem in toliko drugim, kar je še potrebno tistemu, ki hoče izreči stvarno sodbo o svetopisemskem postanku sveta in človeka, nima naš "filozof" niti najmanjšega pojma. Kakor psiček pod mizo mora čakati, kdaj in odkod mu bo kak "strokovnjak" vrgel kako kost, da se vrže na njo. No, tudi to bi še nekaj bilo, ako bi čakal pod mizo kakega resnega znanstvenika v takih vprašanjih. Toda on čaka na kosti pod mizo takih, ki so znanstvo vpregli v voz laži in protiverske gonje, kakor je n. pr. akademični potvarjavec resnice, Haeckel, zalagatelj vseh omejenih protiverskih beračev. In tak puhloglavec se samozavestno vsede na kateder, zaničljivo pogleda preč seboj ležeče sv. pismo, ki je zanj s sedmerimi pečati zapečatenó, je s pomilovalno obsodbo "pobožne pripovedke" vrže v stran, vzame v roke Darwina, ali Spencerja, ali Haeckla seveda po kaki socialistični "veličini" prekuhanega in začne z ohole gesto, kakor v resnici nezmotljivi papež ex cathedra: Ljudje božji tu notri so zlati žarki julijskega solnca, ki bodo v kratkem pregnali vso versko temo, v katero so vas zagnile razne verske pravilice in pripovedke.

Kajpada to tudi "za prijati" čokaže. Poslušajte kako! "Učenjaki so porazdeljeni v več razredov, katerih vsak ima svoje teorije o človeškem postanku. Ena skupina trdi postavim, da smo potomci kake, človeku podobne opice, kot je postavim šimpanz . . . Zopet trdijo, da ima človeštvo, šimpanz, orangutan in gorila skupnega prednika. Nadaljni razred misli, da smo mogoče ljudje dvojnega ali trojnega izvora: zamorci od prednikov, ki so bili podobni gorili, Kitajci od prednikov, ki so spominjali na šimpanza, itd.

Mislili so prej, da je človeštvo potomec kakega opičjega plemena, katero je živelo na drevju, toda splošno prevladuje misel, da je začetek človeštva in opičjega zaroda neka skupna opica, ki se je potem razdelila: del je ostal na zemlji in se razvijal po svoje, drugi del pa se je širil na drevju in se tudi prema svojim zahtevam razvil". Potem pa "strogo znanstveno" sklene: "Dokler nimamo popolnoma zanesljivih dokazov, kot jih zahteva znanost, toliko časa so ta mnenja samo teorije (hipoteze, je menda hotel reči). Eno izmed teh je gotovo pravo, katero, tega ne moremo reči še danes. Je pa znanost edina v tem, da ni bil človek nikdar napravljen iz ilovice in postavljen na zemljo. Da bi bil ustvarjen po božjih podobah (sic) je zopet nesmiselno . . ."

Tu imate! Hočete, nočete, morate priznati opico za svojo staro mater in opičarja za svojega starega očeta. Znanost je v tem edina. In znanost je danes nezmotljiv papež, oz. papežinja, po njihovem najbrž Ivanka II. Le toliko še smete počakati, da vam bo ona določila, katero opico imate priznati in primeroma častiti kot staro mater, oz. starega očeta.

Prosim preberite še enkrat ta "neizpodbitni" znanstveni dokaz. Nobe na navedenih teorij o postanku človeka, pravi, še ni zanesljivo dokazana. Zaključek pa: Ena je gotovo prava, samo to še ne ve katera. Ali ni to popolnoma isto, kakor če bi jaz imel pet stodolarskih bankovcev v rokah, o katerih so se strokovnjaki izrazili, da so od prvega do zadnjega dvomljivi, so li pristni ali ne, jaz bi pa rekel: Eden izmed njih je gotovo pravi, samo ne vem kateri. Kaj, to je dokaz! Če ga Časov "filozof" pošlje na kako filozofično

fakulteto, ga bo gotovo promovirala za častnega doktorja oslologije. Zasluzi!

(Dalje prihodnjič.)

"NAZADNJAŠKA" CERKEV!

Iz češkega mesečnika "Ruže Dominikanska" posnemamo sledeče: Vedno se piše in govori o prekmorskih misijonih. Podajamo 3. statistiko za l. 1920. o delovanju misijonarjev. V Aziji jih je sprejelo katoliško vero 7 milijonov, v Afriki 1 milijon, v Ameriki (med Indijanci in črnci) 400.000, na otokih Tihega Oceana 200.000. Katehumenov je milijon in pol. Cerkev so postavili misijonarji 27.000, od teh v Aziji 21.000, 4630 v Afriki, 928 v Ameriki, 800 na otokih. Šol so odpri 15.520 v Aziji, 3.789 v Afriki, 862 v Ameriki, 520 na otokih. Misijonarjev je 13.430 v Aziji, 9740 v Afriki, 2.286 v Ameriki okoli 1000. 440 na otokih. Še ster misijonarj je 18.062, bratov lajkov 5.069. Glej, glej! Nazadnjaška, kulturi in napredku sovražna cerkev? Ali ne vidite? Koliko šol so pa postavili naši naprednjaki (!) in svobodomiselní narodnjaki in ručekarji???

Pa še nekaj iz Mezopotamije. Dominikanci imajo tam krasno cerkev v Bagdadu. L. 1919 so šli prvič na praznik sv. Rešnjega Telesa procesijo po mestu. Ne samo kristjani, ampak tudi Turki so okrasili svoje hiše s cveticami, preprogami in lučmi. Posebno pa so bili preseščeni kristjani, ko so čuli klicati Turke — svetne in cerkvene dostojanstvenike — "Živel kristjani, naši bratje!" Živel Issa (Jezus), veliki prorok! Mnogo jih je s palc cvetlice pred sv. Rešnjim Telesom, škropili baldahin z rožnato esenco in zažigali kadilo. Ko so se

v sprevedu približale častite sestre Oblatke mestu, kjer so stali mohamedanski dečki iz njihove šole, klicali so dečki: "Živele neveste Kristove! Alah naj vas poplača za to, kar storite nam!" Kdo bi si mislil kaj takega o mohamedanih? — Naši čitatelji naj se pa pri tem poročilu spominjajo "gentlemanskega" pozdrava newyorškega G. N., s katerim je pozdravil prihod svojih lastnih rojakinj, čč. šolskih sester v Ameriko . . .

Za nekatere moške je potrebno in koristno, da se jih dene zo omrežje, sicer bi drugače ne mogli živeti, kot se človeku spodobi.

Mnogo moških bi po smrti odklonilo nebesa, ako bi morali v nebesih živeti zakonsko življenje.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Naročnikom v vseh naselbinah v državah Illinois, Kansas, Colorado, Wyoming in Montana naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš poštovalni zastopnik

Mr. LEO MLADICH

kateri je pooblaščen pobirati naročnino za "Ave Maria," "Edinost" in "Glasnik Presvetega Srca Jezusovega", kakor tudi za oglase, tiskovine in sploh vse kar je v zvezi z našimi listi in našo tiskarno. Vse naše dobrotnike in naše naročnike in marljive zastopnike prosimo, da mu gredo pri razširjanju katoliškega tiska na roko in mu pomagajo, da se bo zanesel v vsako slovensko hišo katoliški list.

Vsem, ki mu bodo pomagali pri razširjanju katoliškega tiska, smo že v naprej prisrčno hvaležni.

Upravništvo in Uredništvo "Edinosti," "Ave Maria" in "Glasnika

NAJVEČJA SLOVENSKA BANKA

v Ameriki je v Clevelandu, O. kajti v dobrih dveh letih svojega obstanka izkazuje nad

DVA MILIJONA DOLARJEV PREMOŽENJA.

Malo je bank v Ameriki, katerih rast bi bila povprečno po milijon dolarjev na leto.

POPOLNA VARNOST VLOŽENEGA DENARJA

je poglavitni vzrok, da je postala naša Slovenska banka v tako kratkem času največji denarni zavod nove domovine. In kar je glavno: ustanovili so jo naši ljudje z našim denarjem. Vodstvo in vsa uprava je zopet v rokah naših ljudi.

POPOLNO NADZORSTVO VSEGA VLOŽENEGA DENARJA

nad našo banko ima država, potem posebni izvedenci in pa bančni direktorij, ki sestoji iz enaindvajsetih članov direktorija in šestih svetovalcev. Med njimi najdete sama naša imena, poznane in zaupanja vredne moše. Zato nalagajo v tem domačem denarnem zavodu naše

JEDNOTE, ZVEZE IN POSAMEZNIKI

iz vseh krajev naše nove domovine. Med vložniki je država sama, County, šole, knjižnice, mesta itd. Pomnite, da naša banka obrestuje vse vloge po

4% OD DNEVA VLOGE DO DNEVA DVIGA.

Denar prinesite lahko osebno, če stanujete v bližini, ali pa ga pošljite po pošti in sicer z money ordrom, draftom ali čekom. Z obratno pošto prejmete hranilno knjižico, na katero zopet lahko dvignete svoj denar, kadar ga rabite.

POŠILJA DENAR NA VSE STRANI SVETA

in sicer po dnevnem kurzu, kakor je denar na svetovnem trgu, tako ga dobite vi. V zvezi je z najboljšimi denarnimi zavodi starega kraja in garantira vsako pošiljatev z vsem svojim premoženjem.

NAJBOLJŠE IN NAJVARNEJŠE

je vselej tam, kjer je naše. Ako zaupate denar naši Slovenski Banki, potem ste lahko brez vse skrbi zanj. Obrnite se osebno ali pa pišite na

THE NORTH AMERICAN BANKING & SAVING CO.
St. Clair & 62nd St. Cleveland, O.

ZADNJA PRAVDA.

ROMAN

Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

"Kdo bo pa deuce gledal pa babe!" si mislijo in se vesele vračajo k svoji kuhi.

Skozi brezov drevored gre sprevod po kolmežu kakor po zeleni progi od oltarja k oltarju in sedaj je prišel k Porazilovim. Martin krepko stiska drog neba in ponosno gleda oltar. Ugaja mu, ugajata mu tudi obe ženi, ki stopita ob oltarju. Tudi njegova Manca mu je všeč, ki je danes lepo oblečena. Martinka je lepo napravila, drži ga na rokah. Tudi Adamova Dodla mu ugaja, ki na drugem vogalu oltarja pestuje svojo Dodličko. Pozabil je na vso grenkobo življenja, sreča in zadovoljnost se mu razliva po srcu in v duhu moli preproste besede: "O Bog, daj, da bi bilo pri nas vedno tako lepo, kakor je danes."

Ljudem je Porazilov oltar to leto posebno všeč in Martin sliši za seboj: "Čigav pa je ta oltar?" Nekdo iz tuje vasi je vprašal.

"Porazilov," mu je prijazno pojasnil domačin.

"Kaj lepe rože so na njem — potonike, nageljni, srčeca. Vse imajo."

"Mlada Adamova žena je taka vrtnarica."

Venčke blagoslovljajo, brezove vejice lomijo — slovesnost je pri koncu. Praznično kosilo imajo v vsaki družini. Imajo ga tudi Porazilovi, zgornji in spodnji. Po dobrem kosilu ženski pomičata posodo, moška vzameta otroke in gresta na vrt, v senco. Adam se tam že precej dolgo igra z malo Dodličko, ko pride Martin s svojim fantkom. Ne moreta ostati v pregrajenem vrtu, kjer ju pregraja loč, nekaj ju vleče drugega k drugemu. Skozi zadnja vrata gresta na gumno in tam sedeta oba na breg pod staro črešnjo. Otroka kobacata po travi, se igrata, kričita in se smejeta. Za možmi prideta tudi ženi. Dodla prva, "Mama, mama!" cepeta hčerka in beži k njej.

"Kje sta se pa danes utaborila, niti najti vaju ne morem," kliče iz sadnega vrta Manca in gleda grdo.

"Sem pojdi," jo vabi Adam, in čez nekaj časa tudi njo prevzame veselo razpoloženje, smeje se in se igra z otroci.

"Ali bi ne moglo biti vedno tako lepo pri nas!" zopet misli Martin, ko je zvon zavabil k blagoslovu in sta se ženski očeli napravljati. Njegovo dušo naravnost žepa po tihem, radostnem življenju in ne more drugače, kakor da malo potroži.

"Manca je dobra, trdno in delavna žena pa gospodinja, da moraš iskati take — toda trda je kot kamen. Sam Bog vedi, po kom se je vrgla; oče in mati venčar nista taka, imata srce za reveže in berače; toda Manca celo to božjo miloščino ogodrnja in otarna."

"Molči, Martin, ne toži in ceni njeno varčnost! Ti nosiš denar v hranilnico in tega jaz ne morem. Dodla tudi ne razmetava, toda groša ne zna stiskati."

"Še celo otroci so rajši pri vas," je nenadoma izbruhnil Martin, "že drugič boste krstili. Pri nas pa ni nič več."

"Molči no, šema," se je zasmejal Adam: "bo vsaj po očetovi volji in si bomo sedaj botri, ko si prvič nismo mogli biti."

Še nekaj časa sta govorila in že sta se vrnili ženski od blagoslova. Preoblekli sta se in prinesli družinici malico.

"Spekla sem nekaj štrukljev, ali nočeš pokusiti?" je ponujala Manca svakinji, ki je prinesla nekoliko kolačkov. — "Vi ste imeli kolače, lej no, lej, kakor o žeganju! Potem ti seveda ne gredo naši štruklji," je že morala zbsti Manca, ko je Dodla komaj pokazala svojo malico.

"I, kje pa, kolače! V naglici sem nekaj zmašila; imela sem tudi vse pripravljeno za štruklje, toda s tem je preveč dela, zato sem naredila takole potico. Poskusi!" se je branila Dodla in sama je z veseljem segla po štruklju in hvalila: "Zelo dobri so in okusni in shajali so kot perje."

"Taki niso, ne, kot tvoji. Pa kaj morem; meni se ne ljubi kuhati, nimam pravega potrpljenja. Ko bi bilo po mojem, bi poleteli niti ne kuhala, nadrobila bi si kruha v mleko in se najedla. Toda ta-le moj sladkosnedni Martin je izbirčen."

"Kdor dela, mora tudi jesti."

"Kaj vi, vi ste sami in v trebuh vama nihče ne vidi; z Martinom tudi opraviva, kakor veva in znava. Drugače pa je, če se mora najeti k delu in mizi tuje ljudi; tem marsikaj ne gre."

"Poglejte no otroka," je tiho opozoril Adam in pokazal z roko v travo. Ležala sta tam, z rokami sta se bila oklenila okrog vratu in sta sladko spala.

"Malčka se imata rada," se je smehljaj Martin in ves srečen gledal ta ljubeznivi prizor.

"Zbudi ju, čas bo iti opravljat, živina že muka," je ukazala Manca in vstala od tal.

"Pustite ju no še trenutek," je prigovarjala Dodla.

"Sem že rekla — delo kliče! Lenarili smo dovolj ves dan, jutri rano moramo na travnik, kose še niso sklepane, voz ni pripravljen, dela je polne roke," ni odnehal Manca in je sama dvignila Martinka in ga odtrgala od Dodličke. Zaspani fant je začel jokati in razburjena mati ga je udarila enkrat, dvakrat. Ko ga je hotela udariti v tretje, je priskočil bliskoma Martin, zagrabil jo za roko in zavpil: "Zakaj ga pa tepeš? Kaj je naredil hudega? Čudna ženska si, za prazen nič gre pokvariti človeku tako prijetno urico."

Manca je stisnila ustnice in odšla brez besede. Martin je šel za njo. "Moja zlata Dodlička," se je pritisnil Adam k svoji ženi, "Bog ti povrni, da nisi tako godrnjala kakor ona tam; naj smo tudi revnejši, da smo le zadovoljni."

Pozneje sta videla, da Manca leta po dvorišču kot divja. Kokoši zapira, gosi krmi, z vrati razbija, po vodo leta in niti enkrat ne pogleda Adama in Dodličke, ki opravljata isto delo na svojem dvorišču za pregrajo, a tiho in mirno, kakor bi se bala.

"Verjemi mi, dekle moje drago," šepče Adam svoji ženi, "Manca je vedno hujša; morda sama nič ne more za to, reva! Kar hipoma je nekaj obsede in je prava zaletela, ne pa ženska."

V tem trenutku je zagrmelo kakor strel. Martin je zaloputnik vrata, da se je vsa hiša stresla v temelju.

"Glej no, kam hiti Martin!" je kazala Dodlička skozi okno. In res. Mladi gospodar je odhajal iz hiše v samem jopiču, brez suknje, z okroglim klobukom na tilniku. Nevoljen je odhajal, da so mu roke v belih rokavih zamahovale kot peroti. Od gozda sem v dolino je polzel mrak, "Zdravo Marijo" je bilo že odzvonilo, a Martin je bežal z doma.

Kos še nima sklepanih, voza ni pripravil, navsezgodaj bosta šla na očetov travnik v gozdu kositi. Pa gre z doma! Kam neki gre, zakaj in pred kom beži?

Zakaj bi Martinova glava bolela Adama! "Gre najbrž še kam v vas," je menil mirno Adam in legel.

"Vstani že kositi!" je slišal nenadoma Adam v spanju, in nekdo mu je razbijal po oknu. Zdi se mu, da je stoprv zaspal, tako lepo mu je minila noč. Pa zunaj se v resnici že dani.

"Takoj, takoj," je odgovoril in skočil iz postelje.

"Koliko je pa že ura?" je vprašala zaspano Dodlička.

"Pozno mora biti, zalezala sva! Martin že kliče. Trenutek še poleži, pa opravi živino in vzemi malo Dodličko, pa pridi za nama!"

Za dobro grocerijo in meso

se obrnite vedno na tako prodajalno, kjer se prodaja v resnici dobro grocerijsko blago in okusno sveže meso.

Taka prodajalna pa je:

KUKMAN BROS
GROCERY & MEAT MARKET

2270 Blue Island avenue,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Canal 5691.

Bančno podjetje Emil Kiss,

133 Second Ave.,

New York City.

Upravitelj bančnega podjetja

EMIL KISS, gospod ALEXANDER LEFKO

bo vodil letošnje božične izletnike v JUGOSLAVIJO s brzoparnikom

"BERENGARIA"

(ki vsebuje 52,022 tonaže)

Parnik odpluje iz New Yorka 12. decembra in bo vozil do CHERBOURGA 6 dni. Od Cherbourga gre posebni vlak do Zagreba. Parnik vsebuje privatne sobe. Cena do Zagreba \$110-85 in \$5.00 vojne davka.

Pišite takoj, da ne boste prekasni!

BANČNO PODJETJE EMIL KISS,

133 Second Ave.,

New York City.

Dolžnost Slovencev v Chicagi

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH-WEST LAUNDRY CO.

Wet and Dry Wash

JOHN ČERNOVICH, lastnik.

255 W. 31st Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Yards 5893.

Izvrsten prostor.

Neki meščanski trgovec se je napotil s svojo ženo kot turist v gorovje. Ko sta dospela na visoko osamljeno goro, na katero še ni nihče priplezal, pravi žena: "Ali ni krasno dospeti na tak kraj, kamor nihče drugi ne more?" Soproj: "Izvrsten prostor je to, tu gori me menda ja ne bodo našli prekljani kolektorji, ki so mi drugače vseposod vedno za petami."

Ni zadovoljen z nosom.

Fotograf: "Dragi gospod, kako ste kaj s sliko zadovoljni?" Gospod: "Well, nos se mi posebno ne dopade."

Fotograf: "Meni tudi ne, toda Vaš je!"

OGIBAJTE SE DOMA NAREJE-NIH MEŠANIC.

Benjamin Franklin je bil eden najbolj gibčnih in zgovornih mož v zgodovini. On je dosegel kot autor nesmrtno slavo in kot znanstvenik, iznajditelj, diplomat in kot javni administrator. Vendar pa je bil on zelo previden pri svojih mejah. Večkrat je dejal: "Jaz sem slab govornik, nikdar zgovoren, predolgočasen in izbiranjem besedi." Nihče ne more znati vsega. Na svetu je vedno kdo, ki zna gotove stvari izvršiti mnogo boljše, kakor mi. V slučaju takih nerednosti, kakor so zaprtje, slab plin, slab okus, slab tek, glavobol, ali naj si bo druge podobne nerednosti, nikar ne jemljite doma narejenih mešanic. Naše 33-letne izkušnje in naši medicinski in kemični izvedenci, so najboljše jamstvo za Vas, da mi poznamo in vemo natančno kaj je primerno za ozdravljenje takih nerednosti. Zaraditega kupite si Trinerjevega grenkega vina in bodite uverjeni, da bo Vam pomagalo. To prepričanje prevladuje v vseh delih Združenih Držav in Kanade. Izdajatelj "Il. Trentino" je nam pisal iz Hazletona, Pa. dne 14. sept.: "Mi smo vprizorili preiskavo okoli lokalnega "drug store-a". Odgovor smo dobili, da Trinerjevega grenkega vina se največ prodaja. Brez dvomno mora biti pri tem poseben vzrok."

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV. VARNIŠEV. ŽELEZJA.
KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, nanižje cene. Rojaki obrnite se vsolej na svojega rojaka!

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Naročnikom v Clevelandu, Lorainu in Barbertonu, Ohio, naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. FRANK ZUPANČIČ,

kateri je pooblaščen pobirati naročnino za "Ave Maria" "Edinost" in "Glasnik P. S. J." Kakor tudi za oglase, tiskovine in sploh vse, kar je v zvezi z našo tiskarno. Vse naše naročnike in naše marljive lokalne zastopnike lepo prosimo, da mu pomagata število naročnikov tako pomnožiti, da bo v vsaki katoliški hiši katoliški list.

Vsakemu, ki mu bo pomagal, bodisi z besedo ali dejanjem, širiti naše liste, se že vnaprej najlepše zahvaljujemo.

Uredništvo in upravnništvo "Edinosti," "Ave Maria" in Glasnika

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkрасnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němecek
FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.